

Plenum

Torsdag 26.3.2026 kl. 16.00—19.37

10. Lagmotion med förslag till lag om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre

Lagmotion LM 5/2026 rd Kimmo Kiljunen sd m.fl.

Remissdebatt

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 10 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till social- och hälsovårdsutskottet.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen.

Ledamot Kiljunen, presentationsanförande, varsågod.

Debatt

18.55 **Kimmo Kiljunen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen yhdessä lähes 30 kansanedustajan kanssa tehnyt lakialoitteen, että perusterveydenhuollon piiriin luotaisiin seniorineuvolajärjestelmä. Perusterveydenhuollon vastuutahohan ovat luonnollisesti hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki. Lakialoitteen taustalla on tietysti voisiko sanoa suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän yksi kirkkaimmista tähdistä, kansainvälisestikin ihailtu neuvolajärjestelmä, joka synnyttiin Arvo Ylpön aloitteesta toisen maailmansodan jälkeen suurten ikäluokkien syntyessä. Tämä äitiysneuvolajärjestelmään on niin menestyksekkäs ollut, että yhtenä tekijänä tämän neuvolajärjestelmän vuoksi muun muassa imeväis- ja lapsikuolleisuus on Suomessa maailman alhaisinta. Onhan siinä muitakin tekijöitä, mutta totta kai neuvolajärjestelmä ennalta ehkäisevänä järjestelynä on poikkeuksellisen paljon vaikuttanut juuri tähän lopputulokseen. Nyt suuret ikäluokat ovat eläkkeellä, olleet jo toistakymmentä vuotta suurin piirtein, ja alkavat olla siinä kunnossa, että olisi viimeistään tässä vaiheessa syytä luoda ikäihmisille vastaavan tyyppinen neuvontapalvelu perusterveydenhuoltoon, ja siitä sikiää tämä seniorineuvolaidea.

Sen lähtökohtana olisi se, että kun ihmiset enää eivät ole eläkkeelle siirtyessään työterveydenhuollon piirissä, 65-vuotiaasta eteenpäin, niin silloin täyttäessään 65 vuotta kaikille, jotka eläkkeelle siirtyvät, tehtäisiin kaiken kattava perushyvinvointitarkastus, terveystarkastus, jossa mitattaisiin erilaiset arvot, tarkastettaisiin yleiskunto, annettaisiin ohjeistusta elämäntavoista ja elämäntilanteista. Se toimisi ennalta ehkäisevänä. Muun muassa PSA-testit miesten osalta tai diabetestestit tehtäisiin, jolloin pystyttäisiin ennalta ehkäisevästi torjumaan sellaisia sairauksia, jotka muuten saattaisivat jäädä piiloon. Tässä ei ainoastaan luoda neuvontajärjestelmää tämän ympärille, vaan neuvolajärjestelmän puitteissa voisi myöskin muulla tavalla kertoa kunnan ja yhteiskunnan tarjoamista palveluista, jot-

Punkt i protokollet PR 29/2026 rd

ka ovat tärkeitä ikäihmisille. Siihen saattaisi jopa liittää ajatuksen siitä, että digineuvontaa voitaisiin keskittää tämän tyyppisen neuvontapalvelun piiriin.

Tämä on tässä se perusidea, säännönmukainen terveystarkastus, joka on tietysti vapaaehtoinen, mutta lähtökohtaisesti sen ideana on se, että ihmisen ei tarvitse olla sairas kohdatessaan sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan, ja tätä kautta se nimenomaan olisi ennalta ehkäisevä luonteeltaan. Meillähän on omalääkärijärjestelmää tässä rakennettu Suomessa, ja jotkut ovat todenneet, että se voisi korvata juuri tällaisen seniorineuvolatyyppisen järjestelyn. Kyllä, osaltaan se voisi korvata sitä, mutta siinä on ongelmana, että aina kun mennään lääkäriin, ollaan sairaita. Tässä tapauksessa ollaan terveitä, mutta mennään ennalta ehkäisemään sairauksia. Kuten kaikki me hyvin tiedämme, ennaltaehkäisevyys on kustannustehokkainta terveydenhuoltoa, jolloin tämä on tietysti tässä erittäin tärkeitä. Tehokkaampaa on tietysti hoitaa terveitä ihmisiä ennalta ehkäisevästi kuin hoitaa sairauksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

18.59 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Lakialoitteen tarkoituksena on vahvistaa ennakoivaa terveyden edistämistä seniorineuvolamallin avulla. Tavoitteet liittyvät toimintakyvyn tukemiseen sekä sellaisten palvelujen kehittämiseen, jotka tukevat hyvää arkea pitkälle ikään. Samalla on tärkeää tarkastella, millä tavoin edetään kestävästi talouden ja rakenteiden kannalta. Hyvinvointialueilla on jo lainsäädännön mukainen vastuu ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämisestä, ja jokaisella alueella on mahdollisuus muotoilla toimintamalli omien olosuhteiden mukaan. Esimerkiksi Etelä-Savon hyvinvointialueella Eloisassa on jo käytössä ikäneuvola, jossa painottuu ennalta ehkäisy, varhainen tuki ja ongelmien tunnistaminen, ja tämä toimii erittäin hyvin.

Ikäystävällinen kunta tarkoittaa arjen sujuvuutta, osallisuutta, liikkumisen mahdollisuuksia, yhteisöllisiä ympäristöjä sekä helposti saavutettavia harrastuksia ja kohtaamispaikkoja. Ikääntyneet tukevat kuntien elinvoimaa monella eri tavalla — vapaaehtoisina, kulttuuritoimijoina, lastenlasten arjen apuna sekä monien yhdistysten ja yhteisöjen aktiivisina jäseninä, ja he käyttävät paikallisia palveluja ja osallistuvat yhteisen ympäristön rakentamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Teknologian kehitys vahvistaa terveyden seurantaa ja toimintakyvyn tukemista. Tekoäly, etäpalvelut ja ikäteknologia mahdollistavat ennakoivaa toimintaa, jossa terveysriskit tunnistetaan ajoissa. Näiden ratkaisujen avulla tuetaan myös turvallisuutta sekä arjen sujuvuutta ilman raskaita lisärakenteita. Samaan aikaan on tärkeää hyödyntää ikääntyneiden osaamista ja kokemusta entistä laajemmin. Sukupolvien yhteistyö, yhteisölliset asumisratkaisut, senioriryttäjäisyys sekä osaamisen jakaminen vahvistavat paikallista työvoimaa ja alueiden elinvoimaa.

Arvoisa puhemies! Suomen väestörakenne muuttuu, ja muutos tuo mukanaan uusia mahdollisuuksia. Ikäihmiset muodostavat merkittävän voimavaran, joka rakentuu tiedosta, kokemuksesta ja yhteisöllisestä sitoutumisesta. Näiden vahvuuksien avulla rakennetaan elinvoimaista sekä kestävää tulevaisuutta. Kuntien strateginen suunnittelu hyötyy siitä, että ikääntyneiden panos tunnistetaan osaksi kehitystyötä palvelutarpeiden rinnalla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

Punkt i protokollet PR 29/2026 rd

19.01 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Suomen väestö ikääntyy nopeasti, ja tämän kehityksen seuraukset näkyvät jo nyt sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä kuntien arjessa. Ikääntyneiden hyvinvointi ei ole vain tulevaisuuden haaste, vaan tämän päivän kysymys, johon meidän on vastattava. Lakialoite ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista pyrkii vahvistamaan rakenteita, jotka turvaavat hyvän ja arvokkaan vanhuuden jokaiselle suomalaiselle. On selvää, että toimintakyvyn tukeminen ajoissa on yksi tehokkaimmista tavoista edistää terveyttä ja ehkäistä raskaampien palveluiden tarvetta. Kotona asumisen mahdollistaminen, turvallinen arki ja oikea-aikainen tuki ovat paitsi inhimillisesti tärkeitä myös pitkällä aikavälillä kestäviä ratkaisuja yhteiskunnalle. Tämän vuoksi on olennaista, että lainsäädäntö tunnistaa toimintakyvyn ja kuntouttavan otteen merkityksen nykyistä vahvemmin.

Lakialoite korostaa myös palveluiden selkeyttä ja yhdenvertaista saatavuutta. Ikääntyneet ja heidän omaisensa tarvitsevat järjestelmän, josta tietää, mitä palveluja on mahdollista saada ja millä perusteilla. Selkeät oikeudet ja velvoitteet auttavat varmistamaan, että tuki on johdonmukaista ja että se vastaa todelliseen tarpeeseen.

Arvoisa puhemies! Ikääntyneiden määrän kasvu ei ole uhka, vaan osa suomalaisen yhteiskunnan kehitystä. Se edellyttää kuitenkin järjestelmää, joka on valmis vastaamaan kasvaviin ja monimuotoistuviin tarpeisiin. Kyse on siis seniorineuvolapalveluiden järjestämisestä, josta keskustelimme viimeksi eilen tässä salissa. Tuon lakialoitteen olin allekirjoittanut, mutta valitettavasti tämä edustaja Kiljusen lakialoite on mennyt silmiäni ohi. Se, millaista vanhuutta haluamme tukea ja millaisen turvan haluamme taata suomalaisille myös elämän myöhemmissä vaiheissa, on mielestäni arvovalinta. Kiitän edustaja Kiljusta tästä lakialoitteesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.04 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitän myös edustaja Kiljusta lakialoitteesta ja asian esille nostamisesta. — Meillä on hyvinvointialueilla monenlaisia palveluja, ja esimerkiksi Pirkanmaalla Pirhan toimesta Tampere-lähtöisesti on tämmöinen Kotitori-palvelu, jossa vanhukset kohtaavat toisiaan ja saavat vastauksia kotihoidon ja muiden palveluiden palveluista, kriteereistä ja hinnoista ja näistä, ja sitten heitä autetaan myös palveluvaihtoehtojen valinnassa ja keskustellaan niistä, mikä voisi olla hyvä. Nyt edustaja Kiljusen esitys lähtee siitä, että tätä tavallaan lisätään myös tänne terveydenhoidon tarkastustoiminnan puolelle, ja siinä mielessä ollaan sellaisella alueella, että voidaan ennalta ehkäistä asioita, ja se on varmasti hyvä asia.

Arvoisa rouva puhemies! Kaiken kaikkiaan tärkeätä olisi, että silloin kun ihmiset eivät ole vielä 65-vuotiaana vanhuksia mutta sanotaan jo jääneet työelämästä pois, kohtaamiset ja osallistuminen erilaisiin asioihin pitäisi saada järjestymään, koska se on nimenomaan mielen virkeyttä ja yhdessäoloa ja sitä kautta pystytään pitämään henkilö aktiivisena ja harrastusten piirissä. Nyt sitten kun ajatellaan toimia, mitä voisi yhteiskunta tehdä, niin itse ajattelen, että tällaiset niin kuin Kotitori tai muut äsken mainitut hyvinvointialueitten palvelut voisivat olla niin, että niihin lisätään joitain elementtejä, jotka liittyvät esimerkiksi näihin tiettyihin terveystarkastuksiin, verikokeita ja verenpainetta ja tämäntyyppisiä asioita, joita hyvin voisi ajatella, että säännönmukaisesti tehdään. Tämä on sellainen asia, että kun ihminen jää yleisistä palveluista vähän sivuun, niin jää sitten myöskin tämä asia, ja siten tilanne voi pahentua huomaamatta.

Punkt i protokollet PR 29/2026 rd

Tässä on sellainen lakialoite, jota kannattaa kehittää ja viedä tältä osin eteenpäin ja yrittää löytää tästä ratkaisua, miten se tässä tilanteessa saataisiin tehtyä. Myös kannattaisi miettiä tämän osalta, kuinka paljon tämä sitten auttaisi semmoista tervettä ikääntymistä ja sen tuomia hyötyjä noin hänelle itselleen mutta myöskin yhteiskunnalle, kun päästäisiin tätä etukäteen tekemään. Siitä toivoisin, että edustaja Kiljunen nyt sitten jonkin verran vastailee, minkä tyyppisiä asioita tältä osin on ajateltu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

19.07 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäiseksi haluan kiittää edustajia Strandman, Rintamäki ja Lyly arvokkaista täydentävistä puheenvuoroista, jotka te teitte. Itse asiassa on harmi, ja olin tietoinen, että teknisistä syistä oli myöskin eilen keskustelu tästä seniorineuvolaideasta, vähän toisesta kulmasta, mutta samaa tarkoitusta nämä molemmat palvelevat, niin kuin edustaja Rintamäki tässä jo totesikin. Itse asiassa soisin sen, että kun toivottavasti valiokunta ottaa nämä käsittelyyn, se sitten tekee omat johtopäätöksensä ja käyttää hyväksi molemmissa aloitteissa olevaa perusideaa. Idea on perustaltaan sama: ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa tulee edistää.

Edustaja Strandman sanoi minusta erinomaisen hyvin, kun hän totesi, että ikäihmiset ovat voimavara, [Anne Rintamäki: Kyllä!] ja edustaja Rintamäki ilmaisi sen niin päin, että eivät ikääntyminen ja ikäihmiset ole uhka. Se on järkyttävä tilanne, että ikäihmisiä pidetään taakkana tässä yhteiskunnassa. Hyvinvoinnin kasvun tuloksena on se, että meillä keskimääräinen elinikä on noussut 25 vuodella toisen maailmansodan jälkeen. Se on saavutus, ja me ikäihmiset — ainakin minä luen itseni ikäihmiseksi, mutta ehkä täällä kollegat eivät sitä ole, edustaja Lyly kylläkin lähestyy sitä, tiedän, ja keskenämme puhumme näistä asioista — olemme myöskin voimavara yhteiskunnassa, emme ainoastaan me täällä, vaan me ikäihmiset kaiken kaikkiaan. Tämä on hienoa puhetta, mitä täällä nyt juuri käydään, että me emme leimaa yhtä väestönosaa tässä yhteiskunnassa toisen luokan kansalaisiksi.

Minusta oli tärkeätä, mitä edustaja Strandman kertoi Etelä-Savosta. Olipa kiinnostavaa kuulla tuo tilanne, että teillä on tämän tyyppinen kokeilu tai toimintamuoto jo olemassa. Hyvinvointialueethan ovat tässä suhteessa itsenäisiä, ja ne voivat nimenomaan näin toimia. Olen hyvin tietoinen, että Raahessa on ollut jo pidempään seniorineuvolajärjestelmää, jota on viety eteenpäin, ja itse asiassa omassa kotikaupungissani Vantaalla oli parikymmentä vuotta sitten kokeilu myöskin tietyissä kaupunginosissa tämän seniorineuvolan osalta. Mutta tässähän tietysti on tavoitteena juuri se, minkä edustaja Rintamäki toi esille: yhdenvertaisuus koko maassa. [Jaana Strandman: Juuri näin!] Peruspuitelainsäädäntöähän tässä tavallaan rakennetaan, luotaisiin se kehikko, jonka puitteissa itse hyvinvointialueet sitten voivat soveltaa sitä parhaalla mahdollisella tavalla ja omia resurssejaan huomioiden ja omia tarpeitaan huomioiden, mutta ideana on juuri tämä, että meillä olisi myöskin senioriväestö säännönmukaisessa terveystarkastuskierteessä sen oman elinkaarensa aikana, jolloin he saavat näitä ohjeistuksia, niin kuin työssäkäyvät ihmiset työterveysjärjestelmän puitteissa ja lapset, niin kuin viittasin jo äitiysneuvolajärjestelmään. Tämän kaltainen menettelytapa olisi myöskin tässä taloudellisessa tilanteessa, missä julkinen talous on, aivan loistava. Kuten me tiedämme, ennaltaehkäisevyys on hinnaltaankin ja myöskin yksilötasolla kaikkein parasta terveydenhuoltoa.

Punkt i protokollet PR 29/2026 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.10 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä kun tein tämmöistä eläkejärjestelmään liittyvää kirjoitusta ja kävin tätä ikäryhmää 60—64 vuotta läpi, niin 66 prosenttia on työllisyysaste jo siinä ikäryhmässä. Se on noussut 40 prosenttiyksikköä 2000-luvulla. Se on valtava määrä, mitä tässä on ollut. Sitten se, minkä takia pyysin puheenvuoroa, liittyy siihen, että 65—69-vuotiaitten työllisyysaste on nyt jo noin 20 prosenttia. Sitten 70—74-vuotiaitten työllisyysaste on kymmenen prosentin luokkaa jo. Täytyy muistaa, että työkyvyttömyyseläkkeelle on jäänyt jo ennen alinta eläkeikää noin 30 prosenttia kaikista, jotka tulevat eläkejärjestelmään. Tässä mielessä keskimääräisen eliniän kasvu on tuonut myöskin sitä työllistymistä pitempään, ja siinä mielessä kun tässä on aika kategorinen tietty ikäraja, minkä jälkeen näitä palveluja saadaan, meidän kannattaa tämäkin näkökulma huomioida, kun tätä mietitään eteenpäin.

Sitten toinen asia, joka tässä on tärkeää muistaa, on, että meillä on sitten eläkejärjestelmässä tilanne sellainen, että kaksi kolmasosaa meidän eläkkeellä olevista on työeläkkeen piirissä ja saa työeläkettä, viisi prosenttia on pelkän kansaneläkkeen varassa ja sitten se loppu, 29 prosenttia, saa työeläkettä ja kansaneläkettä yhdessä. Noin 1 600:n alapuolella olevat eläkkeet ovat sellaisia. Tässä mielessä myöskin se eläkeläisten tulotaso on hiukan noussut koko ajan tässä vuosikymmenten aikana suhteessa aikaisempaan aikaan, ja tämä antaa tietyn mahdollisuuden myöskin siihen, että he pystyvät näitä erilaisia palvelujakin hommaamaan myöskin itse. Keskimääräinen eläke on vain 2 100 euroa tällä hetkellä, ja toivoisinkin, että nyt kun näistä indekseistä ja kaikista muista tässä käydään erittäin voimakkaasti keskustelua, kuinka eläkejärjestelmä osallistuu talouden tasapainottamiseen, niin täytyy muistaa, että eläkejärjestelmän indeksi on toisella tavalla rakennettu kuin nämä muut indeksit. Siellä on se työuran aikainen ansio taustalla 80-prosenttisesti, ja sitten täällä eläkkeelläoloaikana 80-prosenttisesti hinnat vaikuttavat eläkkeen kehittymiseen. Tässä mielessä kun näitä asioita viedään eteenpäin, niin tässä kokonaisuudessa kannattaa olla myöskin tämä näkökulma, että työskennellään pitempään ja sitten turva on myöskin tällä tavalla rakennettu koko työuran aikaisen ansion perusteella. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

19.13 **Kimmo Kiljunen sd:** Edustaja Lyly laajensi vähän tätä keskustelua, ja ehkä tässä voi ihan nopealla tahdilla sanoa muutaman asian — tärkeitä huomioita, erittäin tärkeitä huomioita — koskien eläkejärjestelmäämme:

Todellakin 95 prosenttia kaikista yli 65-vuotiaista, eli vanhuuseläkkeemme on nimenomaan työeläke. 95 prosenttia saa työeläkettä, ja siellä on pieni siivu kansaneläkettä sillä tietyllä prosenttiosuudella, minkä edustaja Lyly tässä jo kertoikin meille. Eli tämä työeläkejärjestelmämme on hyvin keskeinen ihmisten tulonmuodostuksen kannalta, ja se on rahoitukselliselta kestävyydeltään maailman huippuluokkaa. Se on kansainvälisessä vertailussa todettu, että suomalainen eläkejärjestelmä on todella toimiva ja monella tavalla erinomainen. Tämä on tärkeä huomio.

Sitten tämä huomio eläkkeiden kasvusta pitää sekin paikkansa. Jos otetaan vuodesta 95 vuoteen 2022, mitkä luvut ovat nyt selkeämmät, koska tässä on tapahtunut reaalieläkkeissä niin kuin reaali-palkoissakin laskua sen jälkeen — itse asiassa reaalieläkkeissä ei niinkään paljon kuin reaali-palkoissa — niin 95—2022 aikana eläkkeet reaalisesti ovat nousseet pro-

Punkt i protokollet PR 29/2026 rd

sentin, kun palkat ovat nousseet 38 prosenttia, kiitos taitetun indeksin. Tämähän tietysti tarkoittaa, että hyvinvoinnin kasvusta eläkkeensaajat eivät ole samalla tavalla päässeet osallisiksi, mutta kyllä, edustaja Lyly on oikeassa, ostovoima on eläkkeissä säilynyt, koska tämä eläkejärjestelmä on kuitenkin elinkustannusindeksiin sidottu primäärisesti.

Mutta ehkä se isompi huomio, minkä edustaja Lyly tässä teki, ja se on minusta arvokas huomio, on tämä keskustelu aktiiviväestöstä ja passiiviväestöstä. Ikään kuin 65-vuotiaista ylöspäin ihmiset olisivat passiiviväestö tässä yhteiskunnassa — huoltosuhde kuulemma heikkenee edustaja Lylystä ja edustaja Kiljusesta johtuen, me heikennämme siis huoltosuhdetta tilastollisesti tässä maassa — ja tämähän ei pidä paikkaansa. Meillä on jo työllisyysaste yllättävän korkea yli 65-vuotiailla. On laskennallisesti todettu, että yli 65-vuotiaista kolmannes — yksi kolmannes tästä porukasta — on joko täyspäiväisessä työssä, niin kuin edustaja Lyly ja edustaja Kiljunen täällä, tai osa-aikatyössä, ja vielä yksi kolmannes siihen päälle, kun meillä melkein 30 prosenttia yli 65-vuotiaista on halukkaita osallistumaan työelämään tai onkin siinä jo mukana.

Tämä on itse asiassa voimavara, joka meidän pitäisi käyttää, ei niin päin, että eläkkeelle ei pääsisi silloin kun se oikeus eläkeikään on. Meillä on paljon ammatteja ja yksilöllisiä tarpeita päästä eläkkeelle, mutta meillä on myöskin aivovuoto eläkkeelle. Osaamista menee eläkkeelle täysin tarpeettomasti tuonne golfkentille ja etelän aurinkorannikoille ja muualle, ihmisiä, jotka mielellään haluaisivat antaa vielä panoksen tähän yhteiskuntaan, ja sille pitäisi antaa suurempi tila. Japanissa, missä on siis maailman korkein keskimääräinen elinikä, yli 80 vuotta reilusti, yli 70-vuotiaista kolmasosa on työelämässä kiinni — kolmasosa. Siellä jopa lähemmäs satavuotiaat ihmiset tekevät töitä. Se on erikoinen yhteiskunta juuri siinä mielessä, että se ei pidä vanhenemista uhkana tai ongelmana, vaan siellä puhutaan pitkän elinkaaren yhteiskunnasta, ja siihen suhtaudutaankin pitkänä elinkaarena, [Puhemies koputtaa] jossa myöskin yli 65-vuotiaat ihmiset, jotka meillä siirtyvät eläkkeelle, ovat aktiiviväestöä siinä yhteiskunnassa. Tämä on juuri se, mistä myöskin edustaja Lyly täällä arvokkaalla tavalla puhui.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

19.16 **Merja Rasinkangas ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Olen ihan innolla ja ilolla kuunnellut tätä keskustelua tässä. Meillä Pohteellakin, Pohjois-Pohjanmaalla, on ikäneuvola, mutta siellä se astuu voimaan sitten kun täyttää 68 vuotta. Minusta tämä sopii hyvin rinnakkain tämän omalääkärimallin kanssa, ja mitä tuossa on tullut keskustelussa, niin osallistaminen ja liikkuvuus ja kohtaamiset ovat todella tärkeitä. Tässä samalla sanon, että tärkeää on myös se, että kun hyvinvointialueet myös itse valvovat ikäihmisten palveluita, niin tätä valvontaa minusta voisi tehostaa, koska on tullut paljon näitä ilmoituksia siitä, miten ikääntyneet ovat kokeneet kaltoinkohteluita tai jääneet vaille riittävää hoivaa. Tämöisten takia toivoisin, että myös hyvinvointialueet tehostaisivat sitä valvontaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.18 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Minun on pakko vielä tästä, että ikääntyneet ihmiset osallistuvat enempi työelämään, ja itse käyttäisin sanontaa, että he ovat kuluttaneet nuoruutta vähän enempi ja sen takia jaksavat tätä tehdä pitempään, niin kuin täällä nyt ollaan.

Punkt i protokollet PR 29/2026 rd

Eläkejärjestelmästä täytyy sanoa se, että siellä on aika hyviä kannusteita, jotka jäävät aina taka-alalle. Esimerkiksi jos työskentelee alimman eläkeiän ylitse vaikka vuoden, niin 2 000 euron eläkkeestä saa jokaista kuukautta kohti, kun työskentelee, 0,4 prosenttiyksikköä eläkkeeseen nousua, ja jos on vuoden, niin se on kahdeksan euroa kuussa eli 96 euroa vuodessa, ja sitten työskentelyajalta kertyy eläkettä, eli jos olisi vaikka kolmella tonnilla töissä, niin yhteisvaikutus näillä olisi, että 140 euroa nousisi pysyvästi eläke — 140 euroa tällä vuoden työskentelyllä — ja sitten jos ajatellaan, että elää 20 vuotta, niin 240 kertaa tämä 140, siitä tulee yli 30 000, 33 000—34 000 euroa eläkeajalle lisää rahaa, ja siitä käteen jää 26 000 noin pyöreästi, riippuen vähän veroprosentista. Tavallaan mikään veroporkkana ei pysty tällaiseen kannusteeseen, ja minua harmittaa erityisen paljon, että ei markkinoida enempää tätä, että ihmiset työskentelisivät pitempään ja samalla nostaisivat omaa eläkettään merkittävästi tällaisella työskentelyllä. Aika moni on sen huomannut ja käyttää sitä hyväksi, ja se on meidän eläkejärjestelmän yksi hienoimpia piirteitä.

Tämä järjestelmä on sillä tavalla hyvä, että se kuitenkin syö pois sitä elinaikakertoimen vaikutusta, ja sillä tavalla se pääoma on laskettu. Kun elinikä on kasvanut, niin siellä vaikuttaa sitten se elinaikakerroin siihen, ja se pienentää sitä, kun ollaan vähemmän aikaa eläkkeellä todennäköisesti, kun ollaan töissä vähän aikaa siitä. Eli tämän tyyppiset asiat siellä taustalla ovat. Sitten kun meidän keskimääräinen elinikä nousee, niin noin lyhyesti voi sanoa, että jos keskimääräinen elinikä nousee vuodella, niin kaksi kolmasosaa siitä siirtyy eläkeiän nousuun ja yksi kolmasosa ollaan eläkkeellä. Nämä ovat niin kuin tämmöisiä nyrkkisääntöjä tässä eläkejärjestelmässä.

Tämä eläkejärjestelmä on sinänsä, niin kuin edustaja Kiljunen hyvin tässä toi esiin, erittäin hyvä järjestelmä kansainvälisesti vertailtuna. Me ollaan siellä viiden joukossa kansainvälisesti, avoimuudessa ihan ykkösiä, ja harvalla järjestelmällä on tällaista avoimuutta kuin meillä tässä järjestelmässä on. Siitä kruununjalokivestä meidän kannattaa pitää kiinni, ja sitä toimivaa eläkejärjestelmää ei kannata rikkoa — tämä on viestini tälle salille — koska se on sellainen järjestelmä, joka on vuosikymmen kerrallaan aina uudistettu, [Puhemies koputtaa] ja sitä ei ole huutokaupattu erilaisissa tilanteissa, vaan sitä on kehitetty koko ajan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä alkaa loppua tähän varattu aika tällä erää, mutta ainakin edustaja Strandman vielä ehtii puhumaan. Riippuu tietenkin puheenvuorojen pituudesta.

19.21 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Erittäin hyvää keskustelua tältä viideltä edustajalta tänään salissa. Toivon, että tämä keskustelu saataisiin tästä hyvin tallennettua.

Tulen Etelä-Savosta, joka tunnetaan ikääntyneenä maakuntana. Ikärakenne on poikkeuksellinen, eli yli 65-vuotiaiden osuus on maan korkeimpia, ja väestöennusteet kertovat, että kehitys jatkuu. Tämä nähdään monesti haasteena, mutta itse olen halunnut tämän nyt nostaa vahvuutena esille niin kaupunkien kuin kuntienkin strategioissa. Ikääntyneiden suuri määrä tarkoittaa, että meillä on laaja joukko myös aktiivisia, osaavia ja elämäkokemuksella varustettuja ihmisiä, jotka ovat valmiita osallistumaan alueen kehittämiseen, ja tämä näkyy. He tekevät vapaaehtoistyötä, tukevat järjestötoimintaa, auttavat lapsiperheitä ja vahvistavat yhteisöllisyyttä tavoilla, joita mikään järjestelmä ei pysty korvaamaan. Sen vuoksi olisi tärkeää, että monet maakunnat, joissa tämä sama ikääntyminen on näkyvissä, profiloituisivat ikäystävällisiksi maakunniksi. Ikäystävällinen maakunta houkuttelee myös

Punkt i protokollet PR 29/2026 rd

osaajia ja perheitä, jotka arvostavat toimivaa, turvallista ja yhteisöllistä ympäristöä. Se on imagotekijä mutta myös taloudellinen mahdollisuus palvelujen, asumisen ja hyvinvointiteknologian kehittämiseen — voi syntyä alueilla uutta työtä ja yritystoimintaa.

Haluan tähän lopuksi vielä sanoa sen, että jos olisi työmahdollisuuksia eläkeaikana ja siinä verotuksen keventäminen, me pystyttäisiin myös tätä meidän työvoimapulaa sitten handlaamaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan vielä edustaja Kiljunen, mutta sen jälkeen, jos tulee lisää puheenvuoroja, ne siirtyvät sitten seuraavan asiakohdan jälkeen. — Edustaja Kiljunen.

19.23 Kimmo Kiljunen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Kun olen aloitteen tekijä tässä ollut, niin arvostan tätä, mutta olen lyhyt juuri sen takia. — Kiitokset minunkin puoleltani. Arvokas keskustelu, tosi arvokas keskustelu. Tässä on tullut aika monipuolisesti monia kulumia, ja myöskin nyt tuli se positiivinen tilanne, että tästä salin eri laidoilta, niin kuin me nyt olemme, me pystyttiin jakamaan tämä yhteinen tavoite, mikä tässä koskee iäkkäitä ihmisiä.

Yksi pieni huomio, ja sitten lopetan oman puheenvuoroni, liittyen edustaja Lylyn tärkeään seikkaan, joka tuotiin jo aikaisemmin esille, että Suomen eläkejärjestelmä on todella kilpailukykyinen kansainvälisesti. Siellä tehdään säännölliset vertailut kansainvälisesti vuosittain, ja Suomi on todella ollut usein neljäs, kolmas tai viides, siinä sijaluvussa Suomi on koko ajan ollut näissä vertailuissa, ja keskeisin tekijä on tämä rahoituksellinen kestävyys. Meidän eläkejärjestelmä on poikkeuksellisen kestävä tässä rahoituksellisessa muodossa, mukaan lukien tietysti eläkerahastot, jotka tässä ovat tietysti taustalla. Toinen suuri tekijä on se, mikä on tärkeä seikka, minkä edustaja Lyly myöskin toi, että tämä on harvinaisen avoin järjestelmä. Eläketurvakeskus ja Tela pystyvät kokoamaan tiedot koko eläkejärjestelmästä, minkä takia me voidaan hyvin asiantuntevaa keskustelua käydä Suomessa eläkkeistä, mitä muissa maissa ei voida tehdä, kun se järjestelmä on hyvin hajautettu eikä ole koottua yhteistä tietoa.

Se ainoa heikkous, mikä Suomen järjestelmässä on kansainvälisesti huomioitu, on, että meillä on pienituloisia eläkkeensaajia enemmän kuin monissa muissa maissa. Itse asiassa mediaanieläke on 1 850 euroa, joka on se keskimäisen eläkkeensaajan eläke, ja keskimääräinen eläke on se, minkä edustaja Lyly täällä totesi, 2 100 ja vähän päälle. Eli meillä on paljon pienituloisia eläkkeensaajia, ja 1 500 euron alla, joka on se köyhyysraja, on 30 prosenttia eläkkeensaajista, eli se on edelleen iso joukko meillä, jotka ovat hyvin hyvin hyvin pienillä tuloilla. Sen takia alkäämme koskeko eläkkeisiin, jos halutaan tasapainottaa valtiontaloutta. Mieluummin nostetaan eläkkeitä, koska se näkyy suoraan kulutuskysynnässä ja se helpottaa itse asiassa silloin alijäämien ratkaisemista. — Kiitoksia.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.